

Schaumanintien varikkoalueen korjaamohalli, rakennusurakoitsijan valintaa koskeva hankintaoikaisuvaatimus

TL 16.10.2025 § 178

77/02.08.00.01/2022

Valmistelija Hankintapäällikkö Mika Purmonen

Selostus Toimitilapalvelut kilpailutti Schaumanintien varikkoalueen korjaamohallin rakennusurakan. Hankinta oli arvoltaan kansallisen kynnysarvon ylittävä hankinta.

Hankintamenettelynä käytettiin avointa menettelyä, jossa kaikki halukkaat tarjouspyynnön vaatimukset täyttävät tarjoajat voivat tehdä tarjouksen.

Hankinnasta julkaistiin kansallinen hankintailmoitus 28.5.2025 HILMA-ilmoituskanavassa.

Määräaikaan 1.8.2025 klo 12.00 tarjouksen jätti kahdeksan urakoitsijaa. Tarjoukset avattiin ja tarjouksista laadittiin avauspöytäkirja. Tarjoukset täyttivät tarjouspyynnössä asetetut soveltuvuusvaatimukset ja tarjoukset olivat tarjouspyynnön mukaisia.

Tarjouksen valintaperusteena oli kelpoisuusehdot täyttävä kokonaistaloudellisesti edullisin hinnaltaan halvin tarjous.

Tekninen lautakunta päätti 19.08.2025 pitämässään kokouksessa valita Schaumanintien varikkoalueen korjaamorakennuksen rakennusurakoitsijaksi halvimman tarjouksen jättäneen MH-Rakenne Oy:n urakkahintaa 2 131 385 euroa sis. alv. 0 %.

SSP Group Oy on tehnyt hankintayksikölle 21.08.2025 saapuneen liitteenä olevan hankintaoikaisuvaatimuksen. Valittaja vaatii valitun tarjoajan MH-Rakenne Oy:n hylkäämistä tarjouspyynnön kelpoisuusehtojen vastaisena.

Valittajan mukaan valittu tarjoaja ei täytä tarjouspyynnössä tarjoajalle asetettua seuraavaa kelpoisuusehtoa: "Yrityksen luottoluokitus täyttää vähintään Rating Alfa -luokituksen A (tyytyttävä) tason".

Valittajan väittämä pitää paikkansa. Tarjoajan kelpoisuutta arvioitaessa luottoluokitus oli katsottu Vastuu Group:n luotettava kumppani -raportista, jossa luottoluokitukseksi oli merkitty A. Raportissa ollut luottoluokitus oli Dun & Bradstreet Finland Oy:n käyttämä luottoluokitus, jonka käyttämä luokitus perustuu tarjoajan talouden osalta eri tekijöihin kuin Rating Alfa -luokitus. Tämän lisäksi myös käytetty asteikko on eri; Dun & Bradstreet AAA – D ja Rating Alfa AAA – C.

MH-Rakenne Oy:n luottoluokitus Dun & Bradstreet Finland Oy:n mukaan on A, mutta Rating Alfa -luottoluokitus on C, joka tarkoittaa tasoltaan heikkoa.

Näin ollen MH-Rakenne Oy:n tarjous tulee hylätä tarjouspyyntöä vastaamattomana.

Tarjoajien vertailu on tehty uudelleen ja hinnaltaan halvimman tarjouksen on jättänyt SSP Group Oy.

Tekninen lautakunta päätti 09.09.2025 pitämässään kokouksessa hyväksyä SSP Group Oy:n tekemän hankintaoikaisuvaatimuksen ja hylkää MH-Rakenne Oy:n tekemän tarjouksen tarjouspyyntöä vastaamattomana sekä päättää valita Schaumanintien varikkoalueen korjaamorakennuksen rakennusurakoitsijaksi halvimman tarjouksen jättäneen SSP Group Oy:n tarjouksen urakkahintaan 2 190 300 euroa sis. alv. 0 %

MH-Rakenne Oy on tehnyt hankintayksikölle 23.09.2025 saapuneen liitteenä olevan hankintaoikaisuvaatimuksen. Valittaja vaatii tehdyn hankintaoikaisupäätöksen kumoamista ja päätöksen korjaamista ensisijaisesti arvioimalla MH-Rakenne Oy:n tarjouksen tarjouspyynnön mukaisuuden uudelleen ja toissijaisesti järjestämään hankinnasta uuden kilpailutuksen.

Valittaja väittää hankintaoikaisuvaatimuksessaan, että on täyttänyt tarjouspyynnössä asetetun luottoluokitusvaatimuksen. Tarjouspyynnössä tarjoajalle asetettiin seuraava kelpoisuusehto: "Yrityksen luottoluokitus täyttää vähintään Rating Alfa -luokituksen A (tydyttävä) tason".

MH-Rakenne Oy:n luottoluokitus Dun & Bradstreet Finland Oy:n mukaan on A, mutta Rating Alfa -luottoluokitus on C, joka tarkoittaa tasoltaan heikkoa. Valittajan mielestä tarjoajan käyttämä Dun & Bradstreetin luottoluokitus A edellyttää yritykseltä parempaa taloudellista tilaa kuin Suomen Asiakastiedon luottoluokitus A.

Valittaja vetoaa valituksessaan, että markkinaoikeuden tapauksessa MAO H182/2022 hankintayksikön vaatimuksena on ollut seuraava:

"Taloudellinen tai rahoituksellinen vaatimus ja sen kuvaus: Tarjoajalla on oltava riittävä vakavaraisuus ja taloudellinen kantokyky hankinnan kohteena olevien palveluiden tuottamiseen. Tarjoaja luottoluokitus on vähintään: A (Bisnode Finland Oy:n Ratingluokka), AA (Suomen Asiakastieto Oy:n Rating Alfa) tai muu vastaava luottoluokitus. Voittavan tarjoajan tulee toimittaa Bisnode Finland Oy:n, Suomen Asiakastieto Oy:n tai muun vastaavan luokituslaitoksen luottoluokitustodistus. Selvitys ei saa olla kolmea kuukautta vanhempi tarjouspyynnön mukaisesta tarjouksen viimeisestä jättöpäivästä." Tähän vaatimukseen perustuen valittaja tulkitsee, että nykyinen D&B:n luottoluokitus A on yhtä kuin Suomen Asiakastiedon Rating Alfa luottoluokitus AA. Mikäli yksittäinen hankintayksikkö on näin ilmaissut luottoluokitusvaatimuksen niin se ei tarkoita sitä, että nämä vastaisivat suoraan toisiaan.

Savonlinnan kaupungin hankintapalvelut on tähän asiaan liittyen ollut yhteydessä molempiin luottoluokitusta tarjoaviin tahoihin ja selvittänyt luottoluokitusten vastaavuuden. Suomen Asiakastieto Oy on vastannut tiedusteluun seuraavasti:

"...Asiakastiedon Rating Alfa -luokitus on tilastollisen mallin tuottama ennuste yrityksen, yhdistyksen tai säätiön todennäköisyydestä saada maksuhäiriö seuraavien 1-3 vuoden aikana. Luokitus lasketaan reaaliaikaisesti kyseisellä hetkellä Asiakastiedon tietokannassa olevilla tiedoilla. Laskentaan vaikuttavat perustietojen ja oikaisemattomien tilinpäätöstietojen lisäksi merkittävimmin yrityksen maksutapatiedot, vastuuhenkilöiden tiedot luottotietolain sallimissa puitteissa sekä toimialatiedot. Emme ota kantaa muiden luokittajien luokituksiin. Ne perustuvat erilaisiin malleihin, eivätkä siten ole vertailukelpoisia Asiakastiedon luokituksen kanssa."

Samoin Dun & Bradstreet on todennut luottoluokitusten eroavan toisistaan seuraavasti: "...Olette oikeassa, luottoluokittajien metodologiat poikkeavat

toisistaan joten vertailukin on haastavaa. Kotisivuiltamme löytyy lisätietoa D&B:n Rating-luokituksista ja siihen vaikuttavista tekijöistä Finland Digital Service Center: support for all things Dun & Bradstreet alalehdeltä Rating ja Score...”

Samaan lopputulokseen on päätyntä myös KHO tapauksessaan 2017:70, jossa korkein hallinto-oikeus on todennut, että kahden eri luottolaitoksen käyttämät luottoluokituskaavat ovat erilaiset, josta syystä sama luottoluokitus ei tarkoita niiden automaattista vastaavuutta.

Näin ollen sekä luottoluokitusta tarjoavat yritykset että korkein hallinto-oikeus ovat sitä mieltä, että D&B:n ja Rating Alfa luottoluokitukset eivät ole keskenään vertailukelpoisia johtuen luottoluokituksen laskennassa huomioitavista asioista sekä laskentakaavoista.

Valittaja väittää myös valituksessaan, että Suomen Asiakastiedon Rating Alfa -luottoluokitus on valittajan kohdalla virheellinen. Valittajan luottoluokitus kyseisessä palvelussa on C eli yrityksen luottoluokitus on heikko. Valittajan mukaan kyseisen luottoluokituksen tiedot perustuvat virheellisiin tietoihin ja oikeasti valittajan luottoluokitus on valittajan mielestä AA. Markkinaoikeus on ollut tapauksessa MAO:487/2023 vastaavan tilanteen edessä, että valittaja on väittänyt, että Rating Alfa luottoluokitus on ollut virheellinen ja perustuu virheellisiin tietoihin sekä luottoluokitus tulee korjaamisen jälkeen parantumaan. Markkinaoikeus on päätöksessään todennut, että hankintayksiköllä on oikeus luottaa raportin sisältöön eikä sillä, että luottoluokitus tulee myöhemmin palautumaan paremmalle tasolle, ole merkitystä hankintamenettelyn kannalta. Tarjoaja on itse vastuussa siitä, että tarjoukseen liittyvät raportit ovat paikkansa pitäviä. Jos toimittaja huomaa luottotiedoissaan olevan virheen, tulee sen itse korjauttaa se luottoluokittajan kanssa. Hankintayksikkö on voinut perustellusti luottaa Suomen Asiakastieto Oy:n raporttiin sellaisenaan. Näin on todennut myös korkein hallinto-oikeus tapauksessaan KHO:2020:148.

Hankintayksikkö on tarkistanut valittajan luottoluokituksen hankintaoikaisuvaatimuksen käsittelyn yhteydessä, markkinaoikeusvastinetta luodessa (23.09.2025) sekä tätä vastinetta luodessa (09.10.2025) ja kaikilla kerroilla valittajan luottoluokitus on C eli tähänkään päivään mennessä luottoluokitus ei ole korjaantunut.

Hankintayksiköllä on oikeus tarkistaa itse tarjoajan luottoluokitustiedot kuten markkinaoikeus ja korkein hallinto-oikeus on useassa tapauksessaan todennut. Valittajan mielestä asiassa on olennaista se, että valittaja ei itse ole toimittanut missään vaiheessa hankintamenettelyä Rating Alfa luottoluokitustodistustaan. Tämä itse asiassa ei ole muuten olennaista kuin siltä osin, että valittaja ei ole osoittanut kelpoisuuttaan tarjouspyynnössä pyydetyllä Suomen Asiakastiedon Rating Alfa -luottoluokituksella. Hankintayksiköllä on ollut oikeus selvittää valittajan luottoluokitus myös itse, koska valittaja on toimittanut mielestään vastaavan luottoluokitustodistuksen. Kuten luottoluokitusta myöntävät tahot sekä korkein hallinto-oikeus on todennut, kyseiset luottoluokitukset eivät ole toisiaan vastaavia. Kuten esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden tapauksessa KHO:2020:148 tarjoajan luottoluokitus on ollut D&B:n mukaan AA, kun taas luottoluokitus Suomen Asiakastiedon mukaan on ollut Rating Alfa B. Tämäkin tapaus osoittaa sen kuten käsillä olevassa tapauksessa, että D&B:n myöntämä luottoluokitus on useassa tapauksessa korkeampi kuin mitä se on Suomen Asiakastiedon asteikolla.

Hankintalaki ei itsessään velvoita hankintayksikköä erikseen kuulemaan tarjoajaa ennen tarjouksen hylkäämistä. Tarjoajan oikeussuojan kannalta riittävää on, että päätöksestä käy selvästi ilmi hylkäämisen perusteet kuten hankintayksikön hankintaoikaisupäätöksestä on käynyt ilmi.

Hankintayksiköllä ei ole velvollisuutta antaa tarjoajalle mahdollisuutta täsmentää tarjoustaan vaan hankintayksikkö voi hylätä tarjouksen ilman täsmentämismahdollisuutta. Tarjouspyynnön vaatimus luottoluokituksen tasosta on ollut selkeä ja valittajan kohdalla sen täyttymättömyys on ollut yksiselitteistä niin hankintayksiköllä ei ole ollut velvollisuutta kuulla tarjoajaa enää asian tiimoilta eikä muuta vaihtoehtoa kuin hylätä valittajan tarjous tarjoajan soveltuvuusvaatimusten täyttymättömyyden vuoksi.

Edellä mainituista syistä johtuen valittajalla ei ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta menestyä kilpailutuksessa, joten hankintaoikaisuvaatimuksessa esitetty ensisijainen vaihtoehto ei tule kyseeseen vaan valittajan tarjous pysyy edelleen tarjouspyynnön kelpoisuusehtojen vastaisena.

Valittaja väittää valituksessaan, että hankintayksiköllä ei ole hankintalain ja oikeuskäytännön mukaan oikeutta vaatia tarjouspyynnössä urakassa toimimista tietyn standardin kuten esim. sähköturvallisuuteen liittyvän SFS 6000-7-704:2022 mukaisesti tai tuotteiden tai rakenteen testaamista tietyn standardin kuten esim. EN ISO 140-3 mukaisesti.

Hankintayksikön ei kuitenkaan tarvitse standardien ja sertifikaattien osalta mainita tarjouspyynnössä ”tai vastaava”. Hankintayksikkö voi vaatia, että tarjoajat esittävät vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen testausraportin tai todistuksen näyttönä siitä, että tarjous täyttää hankinnan kohteen kuvauksessa asetetut vaatimukset tai perusteet. Jos hankintayksikkö vaatii erityisen arviointilaitoksen antaman todistuksen esittämistä, sen on myös hyväksyttävä vastaavien muiden arviointilaitosten antamat todistukset.

Hankintayksikön on hyväksyttävä myös muu kuin edellä tarkoitettu asianmukainen näyttö, kuten valmistajan tekniset asiakirjat, jos todistukset tai testausraportit eivät ole olleet asianomaisen tarjoajan käytettävissä eikä tällä ole ollut mahdollisuutta saada niitä asetettujen määräaikojen kuluessa.

Tarjoajan on osoitettava tarjouksessaan, että standardin mukainen tavara, palvelu tai urakka täyttää hankintayksikön asettamat vaatimukset. Tarjoajan vastuulla on esittää korvaava dokumentaatio sille, että tarjoajan esittämät vaihtoehdot täyttävät tarjouspyynnössä vaaditut standardit.

Jos hankintayksikkö määrittelee hankinnan kohteen viittaamalla standardeihin, hankintayksikkö ei saa hylätä tarjousta tarjouspyyntöä vastaamattomana, jos tarjoaja osoittaa tarjouksessaan jollakin asianmukaisella tavalla, että sen tarjoama tavara, palvelu tai urakka täyttää hankinnan kohteen kuvauksessa määritellyt standardit vastaavalla tavalla.

Oikeuskäytännössä markkinaoikeus on tapauksessaan MAO:500/2023 sekä korkein hallinto-oikeus tapauksessaan KHO 25.2.2025/363 hyväksynyt, että tuotteelta on edellytetty tietyn standardin mukaista sertifiointia eikä tarjouspyynnössä ole mainittu ”tai vastaava” tai muulla tavoin mahdollistettu sanallisesti muun vastaavan esittämistä.

Valittaja ottaa kantaa myös useisiin tarjouspyynnössä olleisiin tuotenimiin, joita hankintayksikkö on käyttänyt esimerkinomaisesti, mutta valittajan mukaan tarjouspyynnössä ei ole ollut tuotenimien kohdalla ”tai vastaava”.

Valittajan väittämä ei tältä osin pidä kuitenkaan paikkansa. Vastaavan tuotteen tarjoaminen on kuitenkin ilmaistu työselityksessä, jossa asia on mainittu seuraavasti: "Kauppanimellä mainitut tarvikkeet voidaan korvata käyttökohteen ominaisuudet ja laatu huomioon ottaen vastaavilla tarvikkeilla."

Kuitenkin tämän vuoden markkinaoikeuden tapauksessa MAO:203/2025 markkinaoikeus katsoo, että hankinnan kohteen määrittelyssä ei saa hankintalain 71 §:n 3 momentti huomioon ottaen mainita tiettyä valmistajaa tai tiettyä alkuperää olevia tuotteita taikka viitata esimerkiksi tavaramerkkiin kuin vain poikkeuksellisesti, jos hankinnan kohdetta ei ole muutoin mahdollista kuvata riittävän täsmällisesti ja selvästi. Näin ollen muun ohella valmistajaan tai tavaramerkkiin viittaaminen on viimesijainen keino, kun mitään muuta tapaa hankinnan kohteen ominaisuuksien yksilöimiseksi ei ole käytettävissä.

Markkinaoikeus katsoo, että vaikka tuotenimen mainitsemisen tarkoitus olisi vain informatiivinen, tällaisten hankintamenettelyn kannalta tarpeettomien lisätietojen esittämistä ei ole perustelua pitää säännöksen eikä etenäkään hankintalain 3 §:n 1 momentissa säädettyjen periaatteiden mukaisena. Hankinnan kohteen määrittelyä koskevaa sääntelyä on pikemminkin perustelua tulkita hankintalain 71 §:n 3 momentin osalta laajasti siten, että se kattaa myös näihin kiinteässä yhteydessä olevat mahdolliset informatiiviset lisätiedot. Lisäksi joidenkin tuotteiden tarpeeton nostaminen esimerkinomaiseen asemaan on omiaan herättämään epäilyksiä tasapuolisesta kohtelusta ja siitä, että hankinnan kohteen varsinaisessa määrittelyssä voi olla suosittu tällaista tuotetta tai sen valmistajaa. Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössäkin on todettu, riski jonkin valmistajan tuotteille annetusta etusijasta on sitä suurempi, mitä yksityiskohtaisempia tekniset eritelvät ovat (tuomio 25.10.2018, Roche Lietuva, C-413/17, EU:C:2018:865, 36 ja 37 kohta).

Valittaja on valituksessaan osoittanut, että hankintayksikkö on käyttänyt tuotenimiä monessa yhteydessä.

Hankintayksikkö on käyttänyt tuotenimiä yhteyksissä, joissa hankintayksiköllä on ollut mahdollisuus kuvata hankinnan kohde riittävän täsmällisesti ja selvästi määrittelemällä tuotteen tekniset vaatimukset muutoin kuin käyttämällä tuotenimiä. Lisäksi tuotenimiä on jossain kohdin käytetty myös informatiivisena tietona, vaikka hankintayksikkö on kuvannut rakenteen myös teknisin määritelmin. Markkinaoikeuden mukaan tällaisten informatiivisten tuotenimien esittämistä ei ole perusteltua pitää hankintalain periaatteiden mukaisena.

Näin ollen hankintayksikkö on toiminut esimerkkituotteiden mainitsemisen osalta oikeuskäytännön vastaisesti ja tuotenimien tarpeeton nostaminen on voinut vaarantaa tuotteiden valmistajien ja tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun.

Hankinnan ollessa tässä vaiheessa hankintayksiköllä ei ole enää mahdollisuutta korjata hankintalain ja oikeuskäytännön vastaisuuksia muuten kuin keskeyttämällä hankinta ja kilpailuttamalla rakennusurakka uudelleen.

Toimivalta

Hallintosääntö 12 luku 77§:n 1 kohta

Esittelijä

Tekninen johtaja Siponen Kari

Päätösehdotus	Tekninen lautakunta päättää hyväksyä MH-Rakenne Oy:n tekemän hankintaoikaisuvaatimuksen toissijaisen vaatimuksen osalta ja keskeyttää hankinnan. Rakennusurakoitsijan valinta tullaan kilpailuttamaan uudelleen.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksi	SSP Group Oy MH-Rakenne Oy